

SANT MAGÍ A SITGES

Josep Mas Segura

El Ramon, gran enamorat de Sitges, no parava de cantar-ne les virtuts i d'engrescar-nos a fer-hi una excursió. Jo, que encara recordava el calvari de corbes que vaig haver de suportar quan fa molts anys hi vam anar a veure les catifes de flors que fan pel Corpus, hi anava posant excuses...

Un bon dia vaig dir-li: Ramon, si em trobes una imatge de Sant Magí, hi vindré! Al cap de poques setmanes em diu: no una imatge, no! Dues, n'he trobat! I com que el promès és deute, ja ens teniu el cap d'any de l'any 2001, cap a Sitges, que hi falta gent!

La primera sorpresa va ser que la carretera no tenia res a veure amb la que recordava. Era un dia on la gent no acostuma a matinar i de trànsit ben poc em vam trobar.

En arribar a Sitges em va dur ben decidit cap al carrer de les Parellades, on al balcó del primer pis de la casa del número 64, hi ha un magnífic quadre de rajoles amb el nostre sant. Tot seguit, em va encaminar cap a la platja de Sant Sebastià, on a l'ampit de la portalada de la casa del carrer Port de n'Alegre número 2, hi ha un altre, també magnífic, quadre de rajoles de Sant Magí.

Cal dir que amb les dues "troballes" em va plaure molt el viatge, però les sorpreses tot just acabaven de començar. Tombant per aquells carrers vaig començar a entendre perquè li agradava tant aquesta vila marinera. De ceràmiques amb diferents motius n'hi ha casa si, casa també!

Veient la tant característica església parroquial oberta, hi vam entrar i al retaule de la Verge del Remei hi vam trobar la representació del nostre Sant... Ho vam verificar amb el mossèn, no fos cas que l'emoció ens alterés la visió, i ens va recomanar el llibre: "*Els retaules barrocs i l'orgue de l'església parroquial de Sitges*, d'Isabel Coll i Mirabent, Grup d'estudis sitgetans, Parròquia de Sant Bartomeu i Santa Tecla de Sitges, 1993".

L'any passat va celebrar-se l'any del polifacètic Santiago Rusiñol, Sitges segurament no tindria l'anomenada que té si no hi hagués intervingut tant singular personatge. Parlant de tot plegat amb l'amic Daniel de Tarragona, em va dir que al Cau Ferrat hi havia també un quadre de rajoles de Sant Magí.

Amb la Victòria hi vam anar un diumenge, i és clar, no ens hi van deixar fer cap fotografia així com tampoc hi vam

Santiago Rusiñol i Prats (1861-1931)

trobar a la persona que ens poguéis donar més dades d'aquest, i torno a repetir l'adjectiu, magnífic quadre.

I encara no acaben aquí les sorpreses: al Museu Romàntic n'hi ha un altre...

El passat dia 5 de juny d'enguany, per tal de cercar informació, vam anar amb la Victòria a Sitges. A tot arreu ens van rebre amb molta cordialitat, amabilitat i disposició per ajudar-nos.

Al Museu Romàntic ens van obrir la porta del celler per facilitar-nos l'accés al quadre de Sant Magí i ens van deixar fer les fotografies que vam necessitar. Us en recomanem la visita; una esplèndida col·lecció de nines i uns magnífics diorames de la vida sitgetana, complementen la visita a les estances senyoriales de la família Llopis.

Després vam anar a la rectoria on hi vam trobar Mn. Josep Nicolau acompanyat de la voluntària de la Parròquia, M. Mercè Pascual treballant en taques administratives. Vam explicar el motiu de la nostra visita i vam preguntar-los si a l'obrir l'església per oficiar la missa podríem fotografiar el retaule de la Verge del Remei. Al dir-los que venfem de fotografiar el quadre de rajoles del carrer de les Parellades, vam observar un somriure complaent de la Sra. Mercè, i ens diu que acabem de fotografiar casa seva... Ens explica que el seu pare, que es deia Joan, quan va reformar la casa a l'any 1959-1960, va desmuntar les rajoles una a una per tal que no es fessin malbé, a fi de tornar-les a reposar al mateix lloc una vegada acabada la reforma... El seu avi, que es deia Magí, va ser qui va fer l'encàrrec del quadre, però no ens pot precisar la data.

Mn. Josep ens diu que en aquell moment estan fregant l'església i que a $\frac{3}{4}$ de set hi tornem, que ens acompanyarà el sagristà Sr. Estanislau Artó, que té anotat en una llibreta el nom del sant de les imatges que acompanyen el retaule. Ens han obert els llums de l'altar i ens han deixat fotografiar-lo. El Sr. Estanislau, fill de Tarragona ha estat molt content del nostre interès pel patró tarragoní, ens ha facilitat la llibreta i ens ha explicat algunes particularitats del retaule.

Vet aquí que després de tot això, aquí teniu un altre enamorat de Sitges..., almenys de quatre quadres de ceràmica, d'un altar i de l'amabilitat de la gent a qui hem demanat informació.

Quadre de rajoles del Carrer de les Parellades.

Es tracta d'un quadre de 15 rajoles quadrades, de fons blanc, acolorides amb tons blaus i marrons i emmarcades amb una rajola més estreta de color marró. Estan col·locades al balcó del primer pis de la façana de la casa de la Sra. Mercè Pascual, al carrer de les Parellades número 64. El quadre mostra una imatge del sant, calb, amb llarga barba blanca, descalç i vestit amb hàbit d'ermita i capa. Una mà subjecta uns rosaris o un saltiri i l'altra el gaieto amb el que fa brollar la font d'aigua. Dóna l'aparença d'un paisatge de muntanya, d'una terra aspra, amb una ermita amb campanar al fons i un arbre ben definit a l'altra banda. El cel amb algun núvol, on per un d'ells hi surt un raig de llum que sembla voler mostrar d'on li ve el poder de fer brollar l'aigua.

Aquesta imatge la podem trobar en el gravat d'estampes i de goigs. Em consta una estampa amb aquest peu d'impremta: "*Tarragona: Imprenta de Antonio Puigrubí y Canals.- 1853*", així com també d'un goig amb aquest peu d'impremta: "*Tarragona: Imp. de Puigrubí y Arts.- 1879*". També ho podem trobat, almenys, en altres edicions de goigs de Tarragona, de Barcelona, de Manresa i de Vilanova i la Geltrú.

Quadre de rajoles del Port de n'Alegre, 2

És a l'ampit de la portalada de la casa del carrer Port de n'Alegre, 2. Segons l'article de Vicenç Morando a "*El Eco de Sitges*" de 12 de gener de 2008, la casa

pertany a Manel Jacas i Forment. Es tracta d'un edifici de l'any 1852 i el quadre hi és en record del segon propietari, germà del primer. Ens adreça a un llibre d'Isabel Coll.

El quadre ens mostra una imatge de sant Magí, calb, de llarga barba blanca, vestit amb l'hàbit d'ermita de color roig-marró, en el moment que fa brollar amb el gaieto, un abundant doll d'aigua. En una mà hi duu uns rosaris o un saltiri i a l'altra el gaieto. Igualment que en altres imatges, un raig de llum l'il·lumina des del cel, com si es volés manifestar d'on li ve la força. Una ermita amb un campanar completa el conjunt.

Consta de dotze rajoles quadrades damunt de tres rajoles blanques rectangulars amb el nom de "*SAN MAGIN*". Tot plegat està en un marc de pedres de riu amb un relleu arrodonit al tocar les rajoles per tal d'enaltir el quadre.

Sembla que parteix del mateix model del quadre del carrer de les Parellades, però hi ha més colors: blanc, blau, verd i marró.

La primera vegada que el vaig veure la casa no estava en el seu millor estat i vaig témer que alguna excavadora i passes sense miraments, però la sortosa realitat és que la casa ha estat recentment restaurada i el quadre s'ha mantingut al seu lloc. Cal donar l'enhorabona als propietaris i felicitar-los per l'encert!

Retaule de la Verge del Remei

El conjunt de retaules de l'església Parroquial de Sitges són d'una gran bellesa. Sortosament van salvar-se de la seva destrucció durant la guerra civil (1936-1939), al ser traslladats al Palau Maricel. Les imatges malauradament van tenir un altre destí: van ser llançades al mar!

No puc entendre la febre destructora de les revolucions, amb la paraula n'hi ha

prou per enaltir o per escarnir, solament cal canviar els adjectius! No cal destruir res! La de meravelles que els "éssers racionals" haurem destruït...

Aquest retaule està datat a l'any 1695, però no es daurà fins al primer quart del segle XVIII, segons podem llegir al llibre "*La Policromia dels Retaules barrocs de l'església parroquial de Sant Bartomeu i Santa Tecla de Sitges*. Miscel·lània Penedesenca 1995, C.Espinalt / M. J. Gràcia / J. Insa / M. A. Marsé".

No se'n coneix l'autor. Al llibre "*Els retaules barrocs i l'orgue de l'església parroquial de Sitges*, d'Isabel Coll i Mirabent, Grup d'estudis sitgetans, Parròquia de Sant Bartomeu i Santa Tecla de Sitges, 1993", suggereix com autor a Jaume Tramulles, escultor de Barcelona: "*Encara que no en sabem el nom de l'autor del retaule, hem de suggerir la possibilitat que sigui obra del mateix taller que executà el retaule de Sant Elm. Un fet que ens porta a fer aquesta atribució és l'anàlisi de l'estructura, molt similar... Pàg. 21*". Ho argumenta també a la descripció del retaule de Sant Elm: "*... Si fem aquesta hipòtesi és perquè hem trobat la referència a un contracte entre aquest escultor i Jeroni Bas i Pau Esteve de Capellades, per a la construcció d'un retaule. En aquest document l'escultor presentava com a mostra del que podria ésser el seu treball la solució donada al de sant Elm de Sitges (Història de Capellades. Esteve Busquets Molàs. Pàg. 190)... pàg. 15*".

Segons les dades del llibre "*Simbologia dels retaules barrocs de l'església parroquial de Sant Bartomeu i Santa Tecla*, de Sitges, de Jesús Insa i Rufach,

Miscel·lània penedesenca. 1995", abans de l'any 1936, el retaule de la verge del Remei, que ens ocupa, tenia la següent distribució:

Es composava de tres carrers, suportats per quatre columnes, amb quatre nivells de representació:

Sobre l'altar, al nivell diguem-ne, bancal de base, hi ha en relleu la Presentació de Jesús al temple, Sant Joaquim i Santa Anna, i la fugida a Egipte, separats per les bases de les quatre columnes que separen els diferents carrers.

Al següent nivell, a la primera columna, hi havia la imatge d'una santa. Dins d'una fornícula, una altra santa, i a la part central l'ocupava la verge del Remei envoltada de quatre sants amb advocació de remei. A la següent fornícula Sant Llorenç i a l'altra columna Santa Elisabet i Sant Joan.

Al següent pis, al capdamunt de la columna, la imatge d'una santa, una talla de fusta on Sant Magí rep la comunió de les mans d'un àngel. A la part central una imatge de Sant Magí, i a l'altre plafó el martiri de Sant Magí. El retaule és coronat per figures d'àngels.

Actualment ha canviat la distribució de les imatges:

Al bancal de base, com que forma part de l'estructura salvada, hi ha les mateixes representacions.

Al següent nivell, a la primera columna hi ha la imatge de Santa Quitèria, i segons la llibreta del Sr. Estanislau, Santa Elena, segons Mn. Josep, dins de la fornícula hi ha Sant Magí però segons la llibreta, és Sant Antoni.

Segons el Mossèn, la imatge de l'altra columna és de Sant Joan Baptista, a la part central hi ha Sant Josep, i a la següent columna Sant Isidre. Pel que fa a la següent fornícula hi ha Sant Pons segons la llibreta, o Sant Magí segons el Mossèn. I a l'altra columna, Santa Elisabet i Sant Joan.

Al següent pis, al capdamunt de la columna, hi ha la imatge de Sant Jaume i el plafó on Sant Magí rep la comunió de les mans d'un àngel. A la columna, hi ha la imatge de Santa Teresa; i a la part central, una imatge de la Verge del Remei. A l'altra columna, Sant Sebastià, un altre plafó amb el martiri de Sant Magí i, al capdamunt de la columna, Santa Marina. El coronament forma part, també, de l'estructura salvada.

Crec més en la versió de Mn. Josep, doncs la imatge de Sant Magí porta la palma del martiri i també és identificat al llibre abans mencionat d'Isabel Coll i a la Miscel·lània penedesenca 1995.

Quadre de rajoles del Cau Ferrat

Aquest quadre de rajoles s'exposa a la sala del menjador del Museu Cau Ferrat al costat de la llar de foc.

La tècnica en documentació dels museus del Consorci del Patrimoni de Sitges, n'Elisenda Casanova i Querol, ens informa: "... aquesta peça formava part de la col·lecció de Santiago Rusiñol des dels inicis de la creació del Cau Ferrat (1893-1894) segons ens informen les imatges que tenim sobre aquest lloc abans d'inaugurar-se com a museu l'any 1933. Un cop mort Rusiñol, el juny de 1931,

El retaule de la Verge del Remei abans de 1936. (Fotografia del llibre *Els retaules barrocs i l'orgue de l'església parroquial de Sitges*, Isabel Coll i Mirabent. Grup d'Estudis Sitgetans i la Parròquia de Sant Bartomeu i Santa Tecla de Sitges, 1993).

El retaule de la Verge del Remei avui. (Fotografia del llibre *Els retaules barrocs i l'orgue de l'església parroquial de Sitges*, Isabel Coll i Mirabent. Grup d'Estudis Sitgetans i la Parròquia de Sant Bartomeu i Santa Tecla de Sitges. 1993).

i seguint les indicacions que aquest va deixar en el seu testament, tant l'edifici del Cau Ferrat com el seu contingut foren llegats a la vila de Sitges. Per tant, sabem que aquest plafó de rajoles pertanyia a Santiago Rusiñol des del començament del Cau, però no sabem com, on, ni quan el va adquirir, canviar o rebre en donació, situacions totes elles freqüents en la concepció de les col·leccions d'aquella època”.

Fitxa tècnica:
Plafó de 12 rajoles
Pisa
54 x 40 cm.

Barcelona, segona meitat del segle XVIII

MCFS, núm. inv. 30.563 (AT)

Ceràmica esmaltada i pintada. Pasta color beige. Elaboració a motlle. Vidriat blanc lletós. Decoració en policromia a base de marró, verd, blau, groc i morat.

Sant Magí, Santa Elisabeth i Sant Joan. (Fotografia del llibre *Els retaules barrocs i l'orgue de l'església parroquial de Sitges*, Isabel Coll i Mirabent. Grup d'Estudis Sitgetans i la Parròquia de Sant Bartomeu i Santa Tecla de Sitges. 1993).

Al centre, la imatge de Sant Magí amb un bàcul, de la base del qual brolla una deu d'aigua. A la part superior, núvols, i al terra, vegetació de caràcter divers.

Quadre de rajoles del Museu Romàntic

Aquest quadre de rajoles és a la paret de la porta exterior d'entrada al celler del Museu Romàntic de Sitges Can Llopis.

Es desconeix l'origen i la fabricació del quadre. L'Elisenda creu que era a la casa en època del Llopis, si més no, ja en formava part quan es va convertir en museu.

Els quadres d'ambdós museus són molt semblants. Tenen una orla d'un color groc crema amb ribet marró. La imatge representa al sant en l'acció de fer brollar l'aigua. A la mà dreta hi duu un bastó en lloc del gaieto, a la mà esquerra, uns rosaris o un saltiri amb una creu. Va calçat

amb sandàlies. El gest és molt similar, la barba és més bífida al quadre del Museu Romàntic. L'aigua queda bastant difuminada. Més que núvols semblen flors d'un mateix estil però diferents a cada quadre. El paisatge és potser l'element més diferent, ambdós representen un paratge aspre. Al quadre del Museu Romàntic és un paisatge sec, amb poca vegetació, l'arbre és una soca amb branques seques i una capsada molt minsa i a l'altra banda del quadre hi ha un plançonet. Al quadre del Cau Ferrat la vegetació és més abundant. Els colors són també molt semblants.

Fitxa tècnica.-

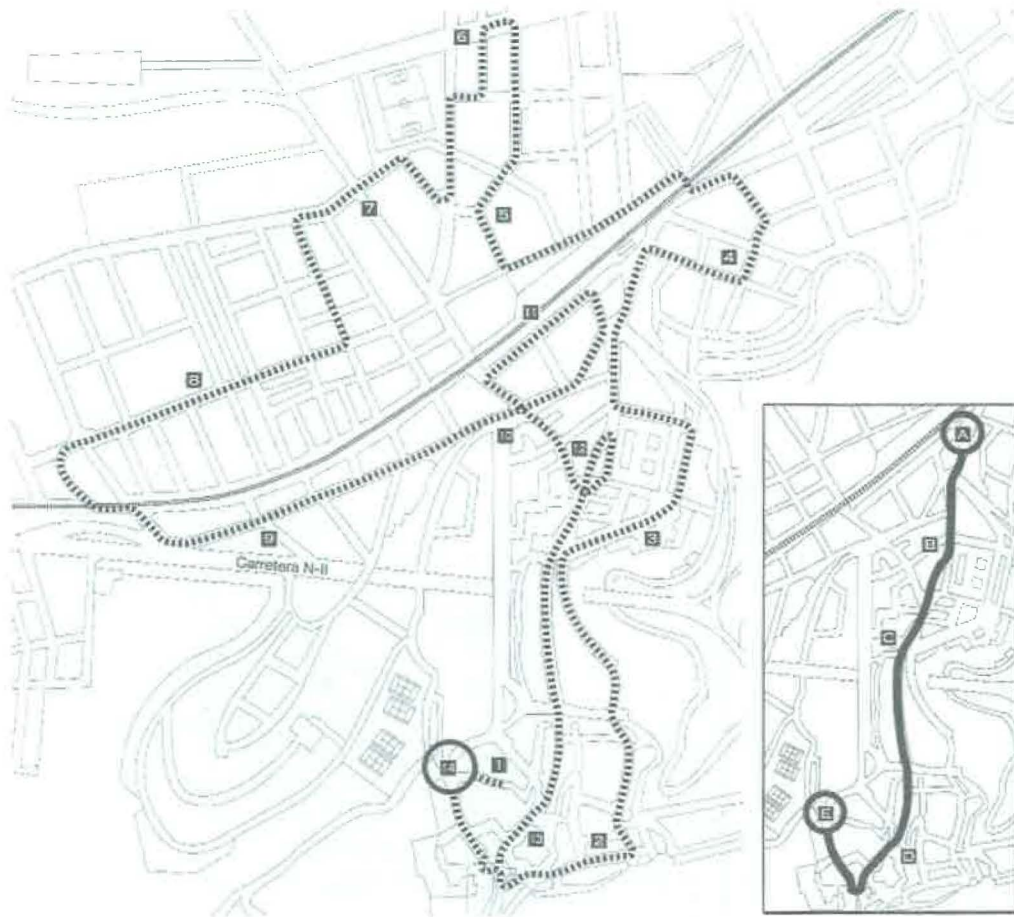
Plafó ceràmic dedicat a la figura de Sant Magí (12 rajoles)

Manufactura ???, primera meitat del segle XIX

Pisa esmaltada

54 x 40,5 cm (mides totals) / Rajola: 13 x 13 cm

MRS 586

ITINERARI DEL DIA 18 D'AGOST.
ENTRADA DE L'AIGUA

- A** 20:00 PL. ESTACIÓ
E L'ESPIGALLER, SALLS
- B** 20:15 PL. UNIVERSITAT
C. PAV. SAN MIGUEL, SANTA ANNA
- C** 20:30 PL. SANTA ANNA
C. MAJOR
- D** 20:45 PL. MAJOR
C. SANT DOMINGUE
- E** 21:00 PL. SANT MAGI

ITINERARI DEL DIA 19 D'AGOST.
REPARTIMENT DE L'AIGUA

- 1** 08:30 C. BUIDASACHS
C. SANT MAJOR, CARRER ROSES, BRACOLLOM
- 2** 08:45 PL. SANT CRISTÒFOL
C. AVDA. BARCELONA, RIBAL, LLOU, SARRACIN
- 3** 09:15 PL. PIUS XII
PL. BEATY, MONTY, IMPRA, GRAL. GIBELL, LLOBETAT, PLA NOU
- 4** 09:45 C. SANT RAMON
C. PLA DE LES TERRES, AVDA. MARIBAU, RIBAL, C/ MONTY, AV.
- 5** 10:15 C. 11 DE SETEMBRE
C. TERRE DE NOUJA
- 6** 10:45 AVDA. PRESIDENT MACIÀ
C. TERRE DE NOUJA, AVDA. GUSTAV, C. RIBAL, RIBAL
- 7** 11:00 C. ESTADI
RIBAL, POLYDOR, C. SANTA OLIVIA
- 8** 11:15 AVDA. MIL-LINARI
PL. ORO D'ORIENTAL, C. CANYS
- 9** 11:45 AVDA. CATALUNYA/CARLES III
AVDA. CATALUNYA
- 10** 12:00 AVDA. CATALUNYA (SEMANONES)
AVDA. CATALUNYA, AVDA. C. RIBAL
- 11** 12:15 PL. ESTACIÓ
C. VITICOLA, C. MAJOR
- 12** 12:30 PL. UNIVERSITAT (RIBALLOM)
C. PLA DE SANT MIGUEL, SANTA ANNA, MAJOR
- 13** 13:00 PL. MAJOR
C. SANT DOMINGUE
- 14** 13:30 PL. SANT MAGI

